

BAZI SENDİKACILARIMIZ NİÇİN AB'Çİ?

Aydınlık Dergisi, 9 Ocak 2005

Yıldırım Koç

Günümüzde işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinde önemli tartışma-ayırışma konularından biri, Avrupa Birliği konusundaki tavidir. Bu konuda sendikalarımızın bugüne kadar net ve istikrarlı bir tavrı olmadı. Bu tutumun nedenleri şöyle sıralanabilir:

Birçok sendika ve sendikacı için, Avrupa Birliği'nin karmaşık yapısını ve dinamiklerini izlemek zordur. Ayrıca, bu konu günlük sendikal sorunlarla da yakından bağlantılı gözükmemektedir. IMF ve Dünya Bankası politikalarına haklı olarak karşı çıkan birçok kişi, bu örgütlerin gerçekte yalnızca birer araç olduğunu, bunları yöneten gücün Avrupa Birliği emperyalizmi ve ABD emperyalizmi olduğunu anlamakta zorluk çekmektedir. Bu zorlukta, sermayenin denetimi altındaki kitle iletişim araçlarının propagandaları da etkilidir. Bu propaganda bir taraftan sendika yönetimlerini, diğer taraftan sendikaların üye kitlelerini etkilemektedir. Sendika üyeleri ve daha geniş işçi-memur kitleleri, karşı karşıya buldukları sorunların çözümünü Avrupa Birliği'ne katılımda görmektedir. Ayrıca, önde gelen siyasal partilerin Avrupa Birliği'ni olumlulayan ve destekleyen tavrı da, sendika yönetimlerini etkilemektedir. İktidar partisi ile muhalefet partilerinin elele Avrupa Birliği'ni savunduğu koşullarda, sendikacıların açık tavrı alması zordur.

Kendisini "solcu" olarak tanımlayan işçilerin ve sendikacıların bir bölümü de Avrupa Birliği'ni savunmaktadır. Bunun da bazı nedenleri vardır.

En önemli neden, 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında Avrupa'ya giden sendikacıların Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'ndan gördüğü yardımdır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 1973 yılında kurulmasının ardından, DİSK 1974 yılında bu örgüte üyelik için başvurdu. Ancak üyelik başvurusu reddedildi. DİSK'in üyelik başvurusunda bulunmasında en önemli etmen, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Soğuk Savaş'ın aleti olduğu bir dönemde, Avrupa sendikalarının Avrupa'nın bütünleştirilmesi kaygısıyla komünistlerle iyi ilişkiler geliştirmeye çaba harcamasının "ilericilik" olarak yorumlanmasıydı. Bu çabalar sonucunda, İtalyan Komünist Partisi'nin denetimindeki CGIL'in üyeliğe kabulü, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu konusunda olumlu izlenimler yaratmıştı. Herhangi bir uluslararası örgüte üye olmayan DİSK, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na olumlu yaklaşmıştı. Ancak ETUC, DİSK'i üyeliğe kabul etmedi; çünkü DİSK "Avrupacılık" yapmıyordu; ayrıca Avrupa'nın Türkiye'ye karşı tavrı, yaşanmaya başlanan krizle değişiyordu. 1975-1977 döneminde ise DİSK'in Dünya Sendikalar Federasyonu ile ilişkileri gelişti. Ancak, 12 Eylül sonrasında, ETUC'un DİSK'lilere sağladığı destek önemsendi ve ciddi bir yakınlaşma sağlandı. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun Türkiye'ye yönelik taahhütlerinden (özellikle işgücünün serbest dolaşımı) kurtulmak için başlattığı Türkiye karşıtı kampanyada yerini aldı. Bu süreçte DİSK'e destek verdi. ETUC'un DİSK'e yönelik tavrının değişmesinde, DİSK Yönetim Kurulu'nun tutuklu üyelerinin Avrupa'daki DİSK Yönetim Kurulu üyesi TKP'lileri kenara iterek avukat Yücel Top'a DİSK'i Avrupa'da temsil etme yetkisini vermelerinin de belirleyici etkisi oldu. Sovyetler Birliği'nin çökmesi ve DİSK içinde önemli bir gücü olan TBKP'nin (TKP + TİP) dağılması da büyük bir ideolojik boşluğa ve savrulmaya yol açtı.

Bazı solcuların Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na sıcak bakmalarının diğer bir nedeni, "enternasyonalizm"i hareket noktası olarak kabul etmeleriydi. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Türkiye aleyhindeki her açıklaması, emperyalizmin politikalarından bağımsız bir biçimde, enternasyonalist bir dayanışma olarak yorumlandı ve açıklandı. Sovyetler Birliği'nin gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıflarını bir bütün olarak karşısına almamak için oluşturduğu yumuşak çizgi de, bu ülkelerin sendikalarıyla ilk kez ilişkiye giren insanların yanıltılmasında etkili oldu.

Avrupa Birliği emperyalizmi özellikle 1991 sonrasında Türkiye'yi parçalamaya yönelik bir stratejiyi uygularken, "demokrasi" ve "insan hakları" kavramlarını ve etnik kimliğin öne çıkarılması çabalarını etkili bir biçimde kullandı. Türkiye'de 1990'lı yılların ortalarına kadar, etnik kimlikle Türkiye Cumhuriyeti'ne saldıranlar "solcu" zannedildiğinden, Avrupa Birliği emperyalizminin bu çabaları da "ilericilik" olarak yorumlandı. Bazı sendikal örgütlerde sınıf kimliği yerine etnik kimliğe dayalı güç dengeleri olduğunda, Avrupa Birlikçi çizgi önem kazandı.

12 Eylül döneminde yaşattırılan zulüm, birçok insanda Türkiye Cumhuriyeti Devleti düşmanlığı yarattı. Zulmü doğrudan veya dolaylı olarak yaşayan birçok insan, Türkiye'ye saldıran her kesimi "dost" kabul etme eğilimine girdi. Bu eğilim de Avrupa Birliği'nin emperyalist politikalarının kolayca kitle tabanı bulmasına yardımcı oldu.

İşçi sınıfı hareketi içinde sınıf kimliğini ikinci plana iterek etnik kimliği öne çıkaranlar kolayca Avrupa Birlikçi oldu. Avrupa Birliği emperyalizminin Türkiye'yi parçalama çabaları, Türkiye'yi zaten parçalamaya çalışanlar için bulunmaz nimetti. Bunlar da sendikaların politikasını etkiledi.

İşçi sınıfı hareketi içinde sınıf ve ulus kimliğini reddederek, "ümme" kimliğini öne çıkaranlar da "din özgürlüğü"nü savunan AB emperyalizmine yanaştı.

Kendisini "sağcı" olarak nitelendiren birçok sendikacı için, her anti-komünist, potansiyel bir dosttu. AB emperyalizminin ve ABD emperyalizminin 1990-91 sonrasında bölgemize yönelik stratejilerinin kökten değiştirdiğini ve artık Türkiye'ye yönelik ana tehdidin bu ülkelerden geldiğini kavrayamayan birçok kişi, Avrupa Birliği'ni ve Avrupa sendikalarını "dost" kabul ediyordu. Türkiye'ye yönelik tehdidin öncelikle bu "dostlardan" geldiğinin anlaşılması ve "emperyalizm" kavramının kullanılması zaman aldı ve hala alıyor.

Sendikacıların bir bölümünün Avrupa Birlikçi olmasında belki en önemsiz etmen, AB emperyalistlerinin sağladığı maddi olanaklar oldu. Birçok sendika yöneticisi, "sendika turizmi" olarak da eleştirilen Avrupa gezilerine başladı. 1960'lı yıllarda Amerikan emperyalistlerinin ABD'ye düzenlediği sendikacı gezilerine benzer geziler Avrupa Birliği parasıyla gündeme getirildi. Ayrıca, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, emperyalist Avrupa Birliği'nin parasının Türkiye'deki sendikalara yönlendirilmesinde aracılık etti. DİSK, emperyalistlerden devlet parası alma tartışmaları gündeme çıkmadan önce Avrupa Komisyonu'ndan 150 bin Euro aldı. Ardından da, DİSK, HAK-İŞ ve KESK, emperyalist Avrupa Birliği'nin ETUC aracılığıyla sağladığı 1 milyon Euro ile "eğitim çalışmaları" yaptılar.

Bütün bu etmenlere ek olarak, uluslararası sendikacılık hareketinin ve diğer ülkelerdeki sendikacılık hareketlerinin tanınmaması ve bilinmemesi de, bu hataların yapılmasında önemli rol oynadı ve oynuyor.